

hozta azokat a zsidóellenes megmozdulásokat, amelyek a Horthy-korszak kezdeti időszakát kísérték, s a következőket mondotta:

Szeretném leszögezni, hogy tévednek, akik úgy gondolkodnak, miszerint a zsidóellenesség, amely létezett és létezik ma is Magyarországon, a zsidó vallás vagy általában a zsidóság ellen irányul. Ha mint történész kívánám jellemezni, akkor úgy nevezhetném, hogy ez „mozgalom a galíciaiak ellen”. Mindezekelőtt a bevándorlás az, ami a problémát okozza, és az ellenőrzés, amely az idegenek egy meghatározott csoportjával szemben tapasztalható, azokkal az idegenekkel szemben, akik a nemzet ellen fordultak. Bizonyágképpen hadd említsem mindössze a következő számokat: 1785-ben 75 000 zsidó élt a körünkben, akik a lehető legjobban kijöttek a magyarokkal és a többi, itt élő népekkel, és akik igen eltökélten iparkodtak összevegyülni és eggyé lenni a magyarokkal meg a többi fajokkal. 1910-ben a zsidók száma 912 000-re rúgott, nem számítva közülük azokat, akik kikeresztelkedtek és akik néhány százezere voltak tehetősek. [Ezek az idegenek állampolgárságot kaptak], még mielőtt gyökeret vert volna bennük a hűség a haza és honfitársaik iránt...⁸

Teleki nem közölte diákhallgatóságával azt a tényt, hogy 1785-ben, amikor, úgymond, „a lehető legjobban kijöttek” a zsidókkal, ez utóbbiak gettóban éltek, s mindenféle korlátozásoknak és hátrányos megkülönböztetéseknek voltak alávetve. És nem világosította fel a hallgatóságot arról sem, hogy a háború előtt, amikor az ő feudális osztálya gyakorolta „liberális” uralmát a kapitalizmus és feudalizmus szövetsége formájában, a keves számú, faji előítéletekkel megvert antiszemitától eltekintve senkit sem érdekelt, hogy a zsidók mennyien vannak, és hogy akkor a zsidókat szövetségeseiknek tekintették, akik a soknyelvű birodalomban a más nemzetiségek ellensúlyául szolgálnak. Az „idegen” zsidók „túltengése” csak azután lett fajsúlyos probléma, amikor 1918-ban az elaggott politikai szervezet összeomlott.

Teleki antiszemitizmusának következetességét mi sem világítja meg jobban, mint az a két zsidótörvény, amelyet az ő miniszterelnöksége alatt hoztak 1920-ban és 1939-ben. Még nyoma sem volt a náci korszak zsidóellenes törvénykezésének, amikor az 1920. június 20-án megkötött trianoni szerződés egyenlőséget kimondó cikkelyének kirívó megsértéseként az első világháború utáni Európában az ő irányítása alatt elfogadják az első jelentős zsidótörvényt, az ún. *numerus clausus* törvényt. 1920 szeptemberét írták akkor. A másik fontos zsidótörvény közvetlenül az ő nevéhez fűződött. Ez volt az 1939. évi IV. tc., „A zsidók közéleti és gazdasági térfoglalásának korlátozásáról” (lásd a továbbiakban).

Gyakorlatilag nem volt olyan szférája a zsidóság életének, amelyre közvetlenül vagy közvetve ne gyakorolt volna hatást Teleki politikája. A miniszterelnököt ekkor már meglehetősen elvakította antiszemitizmusa, amely oly mértékig fosztotta meg tisztánlátásától, hogy képtelen volt fel-